

Analiza SWOT

Analiza SWOT to jedna z najpopularniejszych metod diagnozy sytuacji, w jakiej znajduje się gmina. Służy ona porządkowaniu i segregacji informacji, stanowi użyteczną pomoc przy dokonywaniu oceny zasobów własnych i wpływu otoczenia, ułatwia też identyfikację problemów i określenie priorytetów rozwoju. Nazwa metody pochodzi od pierwszych liter angielskich słów, stanowiących jednocześnie pola przyporządkowania czynników mogących mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego – silne strony (strengths), słabe strony (weaknesses), szanse (opportunities) i zagrożenia (threats).

S -> STRENGTHS, czyli silne strony

W -> WEAKNESSES, czyli słabe strony

O -> OPPORTUNITIES, czyli okazje

T -> THREATS, czyli zagrożenia

Silne i słabe strony traktowane są jako czynniki wewnętrzne, natomiast szanse i zagrożenia jako czynniki zewnętrzne – umiejscowione w bliższym i dalszym otoczeniu jednostki.

Analiza SWOT, przeprowadzona podczas spotkania z zespołem strategicznym, pozwoliła na syntetyczne ujęcie pozytywnych i negatywnych stron gminy Kwidzyn oraz wyeksponowała możliwe czynniki zewnętrzne, które mogą wywrzeć duży wpływ na rozwój tego obszaru.

W ramach przedstawionej poniżej analizy SWOT uwzględniono również opinie mieszkańców, które zostały zebrane w ankietach konsultacyjnych, oraz opinie zebrane podczas spotkań roboczych. Wyniki ankiet zostały szczegółowo przedstawione podczas spotkań roboczych.

MOCNE STRONY (CZYNNIKI WEWNĘTRZNE)	SŁABE STRONY (CZYNNIKI WEWNĘTRZNE)
<ul style="list-style-type: none">➤ Różnorodność szlaków turystycznych (pieszych i rowerowych),➤ Atrakcyjne warunki krajobrazowo – przyrodnicze wpływające na atrakcyjność turystyczną gminy i sprzyjające rozwojowi agroturystyki - atrakcyjne warunki krajobrazowo – przyrodnicze, wynikające z uwarunkowań tj. - położenie w strefie korytarza ekologicznego Doliny Dolnej Wisły – obszaru o wysokich walorach	<ul style="list-style-type: none">➤ Niedostatecznie dobry stan dróg gminnych,➤ Niedostatecznie utrzymane tereny zielone (obkaszane ale zarośnięte),➤ Niskie nakłady finansowe na remonty dróg gminnych,➤ Deficyt mieszkań socjalnych i komunalnych,➤ Wysokie nakłady finansowe ponoszone na ochronę mieszkańców przed bezdomnymi zwierzętami, brak

<p>przyrodniczych i krajobrazowych, zaliczonego do europejskiej sieci obszarów chronionych Natura 2000; - sąsiedztwo szlaku wodnego o randze krajowej (Wisła), który stanowi szansę rozwoju gminy (transport, turystyka), Duża liczba obiektów sportowo – rekreacyjnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Dobry stan techniczny miejsc i obiektów sportowo – rekreacyjnych, ➤ Bardzo dobre warunki glebowe do prowadzenia produkcji rolniczej, ➤ Dobrze rozwinięty system melioracji terenów rolniczych, ➤ Wysoki potencjał zasobów dla rozwoju energetyki odnawialnej, ➤ Termomodernizacja znacznej części budynków użyteczności publicznej (oszczędność energii), ➤ Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna (sieć wodociągowa, kanalizacyjna), ➤ Zmodernizowana baza oświatowo-edukacyjna (szkoły, przedszkola), ➤ Dostępność terenów inwestycyjnych, ➤ Zróżnicowana działalność podmiotów gospodarczych, ➤ Rozwinięta działalność rolnicza – zaawansowane technologicznie gospodarstwa rolnicze, ➤ Prężne pozyskiwanie środków UE i ich efektywne wykorzystanie wpływające na rozwój społeczno-gospodarczy gminy, ➤ Dobrze wykształcona doświadczona kadra pedagogiczna, ➤ Zróżnicowana oferta edukacyjna, ➤ Dobry poziom funkcjonowania gminnego ośrodka pomocy społecznej, ➤ Prężnie działające Stowarzyszenia i Kluby Sportowe, KGW, LGD, ➤ Dobrze rozwinięta działalność GOK-u, ➤ Duża ilość działających świetlic kulturalno-oświatowych, ➤ Cykliczne imprezy kulturalne, ➤ Duży potencjał ludzki, ➤ Innowacyjność, ➤ Gotowość do współpracy instytucji kultury z organizacjami pozarządowymi w ramach realizacji także dużych projektów, 	<p>rozwiązań technicznych np. schroniska dla zwierząt w Gminie,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Peryferyzacja komunikacyjna terenów wiejskich- niska dostępność przewoźników, ➤ Niewystarczające środki finansowe (własne) na inwestycje w OZE oraz termomodernizację, ➤ Niedostatecznie rozwinięty system ścieżek rowerowych, ➤ Wysokie potrzeby w zakresie melioracji i kompleksowego uporządkowania systemów przeciwpowodziowych, ➤ Brak przyjaznej inwestowaniu polityki fiskalnej, ➤ Starzenie się społeczeństwa, ➤ Słaby dostęp do medycznych usług specjalistycznych, ➤ Nieodpowiednia infrastruktura przystosowana do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych- bariery architektoniczne, ➤ Wysokie bezrobocie w regionie (gminie, powiecie), ➤ Brak rozwiązań systemowych w zakresie zwalczania bezrobocia, w tym bezrobocia u osób niepełnosprawnych, ➤ Niedostatek silnych podmiotów gospodarczych, ➤ Niezagospodarowane tereny inwestycyjne- słabe zainteresowanie inwestorów, ➤ Brak przedsiębiorstw z branż nowoczesnych technologii, ➤ Brak sieci przedsiębiorstw z zakresu przetwórstwa płodów rolnych, ➤ Niski kapitał społeczny – niedostateczna świadomość potrzeby i umiejętności współpracy, postaw obywatelskich, ➤ Niedostatki bazy sportowej, brak „zimowej” i „letniej” infrastruktury sportowej (lodowisko, wyciąg narciarski, kąpielisko, wypożyczalnia rowerów, kajaków), ➤ Brak miejsca do spędzania wolnego czasu dla osób starszych, ➤ Zbyt mała różnorodność obiektów sportowych dla ludzi młodych (np. brak skateparku, ścianki wspinaczkowej, itp. ➤ Brak produktu turystycznego,
--	--

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozproszenie świetlic na terenie Gminy – bezpośredni dostęp do mieszkańców, ➤ Położenie nad Wisłą – potencjał kulturowy, ➤ Ukryty potencjał w różnych sołectwach Gminy, ➤ Różnorodna oferta kulturalna GOK, ➤ Dojrzewająca świadomość ekologiczna mieszkańców w zakresie gospodarki odpadami (zmniejszenie ilości i poprawa jakości odpadów segregowanych). 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Brak sieciowych, kompleksowych, całorocznych produktów turystycznych oraz doświadczenia w ich tworzeniu i wdrażaniu, ➤ Mała liczba funkcjonujących na terenie gminy organizacji pozarządowych oraz ich niska skuteczność w pozyskiwaniu funduszy na realizację działań statutowych, ➤ Brak działań promocyjnych, brak marketingu terytorialnego (promocja turystyczna i gospodarcza), ➤ Słabo rozwinięta baza hotelowa, gastronomiczna i rekreacyjno-sportowa (w szczególności pod klienta biznesowego), ➤ Słabo rozwinięta agroturystyka, ➤ Brak co najmniej dwudniowej, całorocznej oferty turystycznej, w tym w sezonie jesienno -zimowym, ➤ Słabo rozwinięta turystyka wodna (pomimo doskonałych warunków), ➤ Niewystarczająca polityka przeciwdziałania bezrobociu, ➤ Niski poziom dostępności do Internetu, ➤ Słaby/niski przepływ informacji między mieszkańcami a gminą, ➤ Niskie zaangażowanie społeczeństwa w działalność kulturalną, ➤ Brak wystarczających środków finansowych na kulturę, ➤ Słabe zaangażowanie społeczne, ➤ Niewielka wiedza mieszkańców gminy o swoim miejscu zamieszkania oraz możliwościach decydowania dla lokalnej społeczności i sprawach (w tym również o kulturze), ➤ Zanik zainteresowania kulturą wśród młodzieży (nie wystarczająca oferta kulturalna, nie trafiająca w ich gusta), ➤ Bierne środowisko młodzieży, ➤ Brak miejsc z odpowiednią infrastrukturą do organizacji imprez (np. amfiteatr, plaża nad jeziorem), ➤ Niewystarczające wykorzystywanie istniejących zasobów, w tym dziedzictwa kulturowego Gminy Kwidzyn, ➤ Zbyt mało wydarzeń kulturalnych o znaczeniu ponadlokalnym na szeroką skalę, ➤ Brak centralnej siedziby Ośrodka GOK,
---	---

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zbyt mało organizacji pozarządowych zajmujących się obszarem kultury w Gminie, ➤ Zbyt małe wykorzystanie istniejącej infrastruktury wynikające z braku możliwości finansowych, ➤ Brak dobrej promocji kultury (za mało nośników informacji), ➤ Niewystarczająco przyciągająca turystów oferta letnia.
SZANSE (CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE)	ZAGROŻENIA (CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE)
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Bliskość aglomeracji Trójmiasta z rozwiniętą gospodarką i usługami wyższego rzędu, ➤ Dobra zewnętrzna dostępność komunikacyjna - Bliskość Aglomeracji Trójmiejskiej, Torunia, Bydgoszczy, ➤ Popyt na energię produkowaną z OZE oraz innowacje w energetyce, ➤ Wprowadzenie przyjaznych przepisów prawa dla OZE, w tym tych związanych z wykorzystaniem instalacji fotowoltaicznych do produkcji energii elektrycznej, ➤ Większy zakres stosowania innowacyjnych, energooszczędnych i proekologicznych technologii przez biznes, samorządy, mieszkańców, ➤ Wykorzystanie funduszy unijnych w zakresie OZE, termomodernizacji, ➤ Wykorzystanie finansowania zewnętrznego na rewitalizację i budowę nowej sieci dróg, ➤ Pozyskanie zewnętrznych środków finansowych (w tym z funduszy UE) na modernizację i rozbudowę sieci kanalizacyjnej, wodociągowej, ➤ Rozbudowa sieci gazowej, ➤ Wykorzystanie, krajowych i zagranicznych środków pomocowych na rozbudowę i modernizację infrastruktury oraz realizację inwestycji proekologicznych przez biznes, samorządy, organizacje pozarządowe, ➤ Rozwój lokalnych i regionalnych działań skierowanych do osób długotrwale bezrobotnych-programy aktywizacji bezrobotnych, ➤ Rosnący poziom akceptacji uczestników rynku pracy do stosowania elastycznych form zatrudnienia, ➤ Wzrost zainteresowania inwestorów terenami inwestycyjnymi, ➤ Dynamiczny wzrost gospodarczy w kraju, ➤ Rozwój instytucji rynku pracy, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pogarszający się stan środowiska naturalnego, ➤ Częste zmiany przepisów prawnych w zakresie OZE, gospodarki odpadami, ➤ Niestabilność przepisów prawa, ➤ Ograniczona dostępność kapitału własnego na inwestycje w infrastrukturę techniczną, drogową, OZE oraz inwestycje termomodernizacyjne, ➤ Możliwość ograniczenia środków UE na inwestycje w infrastrukturę techniczną, drogową, OZE oraz inwestycje termomodernizacyjne, ➤ Wysokie koszty utrzymania nowo powstałej infrastruktury, ➤ Pogłębianie się procesu „starzenia się” społeczeństwa oraz pogłębiający się niż demograficzny (spadek liczby uczniów), ➤ Pogłębiające się bezrobocie w kraju i ogólnokrajowa dekonunktura gospodarcza, ➤ Wysokie obciążenia finansowe firm, duże koszty pracy, ➤ Pogłębiające się dysproporcje pomiędzy osobami zamożnymi a ubogimi, ➤ Nasilenie się patologii społecznych, ➤ Izolacja społeczna, ➤ Spadek poziomu opieki zdrowotnej w kraju, ➤ Ograniczona dostępność kapitału, w tym z funduszy UE, na rozbudowę i modernizację infrastruktury społecznej (edukacja, sport, kultura, zdrowie i pomoc społeczna), ➤ Brak żłobków oraz brak „Klubów Malucha”- to jest problem młodych matek, które nie mogą podjąć pracy z powodu małych dzieci, ➤ Dziedziczenie „biedy” (problem, który dot. pokoleń rodzinnych), ➤ Brak zakładów usługowych ➤ Niewystarczająca alokacja funduszy UE na projekty z zakresu samozatrudnienia, aktywizacji zawodowej i integracji społecznej,

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wysoki poziom edukacji w kraju, ➤ Aktywizacja na poziomie centralnym polityki prorodzinnej, ➤ Edukacja społeczeństwa w kierunku kształtowania pozytywnych postaw w zakresie zdrowego stylu życia i wdrażanie akcji profilaktycznych, ➤ Realizacja wspólnych przedsięwzięć samorządów i organizacji pozarządowych na rzecz rozwoju postaw obywatelskich i przedsiębiorczych, ➤ Możliwość pozyskania środków pozabudżetowych na rozbudowę i modernizację infrastruktury sportowej, kulturalnej i społecznej i edukacyjnej; ➤ Wystarczająca dostępność i efektywne wykorzystanie finansowania zewnętrznego, w tym środków UE na realizację zadań wpływających na rozwój gospodarczy, ➤ Zainteresowanie przedsiębiorców, w tym inwestorów zagranicznych, wolnymi terenami inwestycyjnymi, ➤ Wzrost gospodarczy kraju, ➤ Prowadzenie aktywnej polityki pro przedsiębiorczej na szczeblu centralnym i lokalnym (dofinansowanie stanowisk pracy, przyjazna inwestorom polityka fiskalna), ➤ Rozwój małej przedsiębiorczości w oparciu o rozwój turystyki, ➤ Szeroki strumień środków z UE na wsparcie kooperacji przedsiębiorców, ➤ Polepszający się poziom infrastruktury drogowej w kraju, ➤ Rosnący popyt na usługi turystyczne, ➤ Oryginalne pomysły i chęci do zmian w zakresie kultury, ➤ Aktywna młodzież, ➤ Wprowadzenie partnerstwa publiczno-społecznego w obszarze kultury, ➤ Lokalizacja blisko miasta pozyskanie nowych odbiorców kultury, ➤ Otwartość władz Gminy na różnorodną ofertę kulturalną, ➤ Innowacyjność w podejściu do oferty kulturalnej, ➤ Nowe formy uczestnictwa w kulturze (internet), ➤ Współpraca z gminami partnerskimi i sąsiednimi oraz organizacjami pozarządowymi, ➤ Wzrost znaczenia kultury w strategicznym rozwoju Gminy, ➤ Rozwijająca się turystyka rowerowa, ➤ Sprawna administracja lokalna otwarta na współpracę, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Prowadzenie pasywnej polityki pro przedsiębiorczej na szczeblu centralnym i lokalnym (brak dofinansowania stanowisk pracy, nieprzyjazna inwestorom polityka fiskalna), ➤ Ograniczone inwestycje przedsiębiorstw w Polsce i na świecie – niechęć do realizacji większych projektów inwestycyjnych, ➤ Niesprzyjająca koniunktura w gospodarce światowej i krajowej (zbyt wolny rozwój gospodarczy w kraju), ➤ Trudny dostęp do kredytów inwestycyjnych dla małych firm, ➤ Ograniczona dostępność kapitału, w tym środków z UE, ➤ Potencjalnie wymagany wysoki wkład własny w ramach projektów inwestycyjnych realizowanych w następnym okresie programowania funduszy UE, ➤ Konkurencyjna oferta turystyczna innych regionów, ➤ Pogarszająca się infrastruktura kolejowa linii nr 207 (Malbork-Grudziądz), ➤ Postępująca emigracja Polaków (głównie młodych i wykształconych), ➤ Postępująca przestępczość, ➤ Mało zakładów pracy wspomagających kulturę sponsoringiem - zagrożenie kryzysem, ➤ Lokalizacja blisko miasta – lepsza oferta kulturalna, ➤ Wysokie koszty rozwoju instytucji kultury, w tym koszty na infrastrukturę, ➤ Niedostosowanie systemu planowania budżetowego w instytucjach kultury do specyfiki prowadzonej przez nie działalności, ➤ Możliwość wystąpienia braku środków na utrzymanie nowo powstałych obiektów kultury, po zakończeniu etapu inwestycyjnego, ➤ Uzależnienie oferty kulturalnej od możliwości budżetowych, ➤ Niski poziom świadomości w społeczeństwie, potencjału kultury-jej walorów i wpływu na kształtowanie rozwoju społecznego i gospodarczego, ➤ Ignorowanie oferty instytucji ze względu na łatwość dostępu do produktów kultury za pośrednictwem Internetu, kina domowego itd. ➤ Brak wieloaspektowej, całościowej strategii promocji Gminy, w tym kultury.
--	---

➤ Większy dostęp do kultury (muzea, filharmonia, etc.) dzięki otwarciu mostu.	

Wizja rozwoju

Wizja rozwoju Gminy stanowi projekcję, opis pożądanego stanu rzeczywistości lokalnej w perspektywie do 2020 roku. Określa stan docelowy, do którego dążyć będzie cała wspólnota Gminy Kwidzyn, tj. władze samorządowe oraz ich partnerzy (lokalni oraz ponadlokalni), wykorzystując przy tym możliwości płynące z własnych atutów i szans pojawiających się w otoczeniu.

Wizja ukierunkowana jest prognostycznie, określa cel, do jakiego zmierza Gmina. Wskazuje ona zasadniczy kierunek działania.

Obraz, określony zapisami poniższej wizji, przewiduje stworzenie warunków do trwałego i zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego Gminy Kwidzyn.

WIZJA

„Gmina Kwidzyn w roku 2020 gminą przyjazną i bezpieczną dla mieszkańców z rozwiniętą infrastrukturą oraz bogatą ofertą kulturalną i sportowo rekreacyjną. Atrakcyjną dla turystów i przedsiębiorców stosującą zasady zrównoważonego rozwoju”

Plan operacyjny

➤ **Obszary priorytetowe, cele strategiczne i operacyjne**

Obszary priorytetowe wraz z przyporządkowanymi im celami strategicznymi przedstawiono w formie tabelarycznej. Cele strategiczne skonkretyzowane zostały natomiast w postaci celów operacyjnych, które wyznaczają szczegółowe kierunki działań i którym przyporządkowano projekty kluczowe dla rozwoju Gminy Kwidzyn.

Na podstawie analizy obecnego stanu rozwoju gminy określono ściśle od siebie zależne oraz połączone obszary na których powinien koncentrować się wysiłek strategiczny:

- **Obszar I- Gospodarka**
- **Obszar II- Kapitał społeczny**
- **Obszar III – Usługi publiczne**

- **Obszar IV – Zarządzanie rozwojem gminy**

Dla każdego z głównych obszarów rozwoju opracowano cel strategiczny, który został uszczegółowiony celami operacyjnymi. Wyznaczono również kierunki działań – przykładowe zadania do realizacji. Są to pewne propozycje stanowiące otwartą listę przedsięwzięć w danym zakresie określającą ogólne ramy koncentracji aktywności finansowej, programowej oraz organizacyjnej gminy Kwidzyn.

Ponadto dla zapewnienia kontroli nad stopniem realizacji poszczególnych celów niniejszej Strategii Rozwoju stworzono listę rekomendowanych mierników z określeniem źródła ich uzyskania. Mierniki te, będą bardzo użyteczne przy monitoringu realizacji oraz przy aktualizacji dokumentu. Lista mierników stanowi bazową propozycję, która podczas prowadzenia procesów monitorowania i przeglądu strategicznego może być zmieniana i uzupełniana – zgodnie z potrzebami jednostek wdrażających.

➤ **OBSZAR I-GOSPODARKA**

KONKURENCYJNA GOSPODARKA OPARTA NA KAPITALE INTELEKTUALNYM ORAZ AKTYWNOŚCI I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI MIESZKAŃCÓW

Jednym z najważniejszych celów rozwojowych Gminy Kwidzyn jest budowanie pozycji regionu atrakcyjnego dla inwestycji oraz korzystającego z wiedzy, aktywności zawodowej i przedsiębiorczości mieszkańców. Jakość i konkurencyjność gospodarki (w tym lokalnej) jest dziś uzależniona nie tylko od warunków ekonomicznych i prawnych, ale nade wszystko od jakości kapitału ludzkiego.

Rozwój zależy od otwartości i gotowości do współpracy, jakości kadr gospodarki, poziomu przedsiębiorczości mieszkańców, uniwersalnych kwalifikacji pracowników, zdolności do tworzenia i absorpcji innowacji oraz zdolności do elastycznego reagowania na zachodzące na rynku pracy zmiany. Tym samym, edukacja w gminie nie może rozwijać się bez uwzględnienia jej wpływu na lokalną gospodarkę, tworzące ją podmioty, kadry i przedsiębiorczość. Podobnie gospodarka nie może się rozwijać bez wzajemnych relacji w zakresie kierunków i jakości sfery edukacji oraz jakości lokalnego rynku pracy. Potrzebne jest zatem nowe podejście do wsparcia przedsiębiorczości oraz

kształcenia postaw przedsiębiorczych zarówno osób dorosłych, jak i dzieci i młodzieży, intensyfikacja współpracy i jej koordynacja w zakresie lepszego dopasowania systemu kształcenia do zmieniających się warunków społecznych oraz gospodarczych, zacieśnianie współpracy sfery gospodarki ze sferą nauki i edukacji oraz uspójnianie współpracy pomiędzy sektorem gospodarczym i systemem instytucji rynku pracy oraz partnerami społecznymi. Służyć temu mają zintegrowane interwencje w zakresie edukacji, przedsiębiorczości i rynku pracy.

Szansą na rozwój Gminy Kwidzyn jest inteligentne gospodarowanie i pomnażanie lokalnych zasobów (potencjałów) oraz umiejętne korzystanie z atrakcyjnego położenia gminy. Ponadto, w długiej perspektywie, zwiększenie tempa rozwoju nie będzie możliwe bez tworzenia infrastruktury gospodarczej, stanowiącej o konkurencyjności Gminy Kwidzyn i atrakcyjności inwestycyjnej. Potrzebne są również inwestycje, podnoszące wewnętrzną i zewnętrzną dostępność komunikacyjną gminy, która stanowi jedną z podstawowych determinant rozwoju każdej jednostki samorządu terytorialnego.

OBSZAR – GOSPODARKA

CEL STRATEGICZNY

KONKURENCYJNA GOSPODARKA OPARTA NA KAPITALE INTELEKTUALNYM ORAZ AKTYWNOŚCI I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI MIESZKAŃCÓW

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ
1. Wzmacnianie i promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców	<ul style="list-style-type: none">1.1. stworzenie tzw. zachęt inwestycyjnych1.2. pomoc w pozyskiwaniu środków finansowych na rozwój MŚP, rozwój oferty oraz poprawa dostępności instrumentów wsparcia mikro i małej przedsiębiorczości1.3. współpraca z lokalnym biznesem w kreowaniu warunków do prowadzenia małej przedsiębiorczości1.4. rozwój ekonomii społecznej1.5. wsparcie i promocja tworzenia gospodarstw agroturystycznych oraz produkujących zdrową żywność1.6. wsparcie dla modernizacji produkcji rolnej
2. Budowa infrastruktury gospodarczej	<ul style="list-style-type: none">2.1. wydzielenie terenów inwestycyjnych m.in. w obrębie mostu2.2. Opracowanie planu zagospodarowania przestrzennego2.3. Współpraca w zakresie rozwoju inkubatorów przedsiębiorczości oraz innych form stowarzyszeniowych, w szczególności ukierunkowanych na przedsiębiorców lokalnych2.4. Rozwój oferty inwestycyjnej oraz poprawa standardów obsługi inwestorów2.5. Wspieranie lokalnych inicjatyw gospodarczych m.in. poprzez promowanie wprowadzanych ulg i zachęt dla przedsiębiorców i osób planujących rozpocząć własną działalność gospodarczą2.6. Wsparcie rozwoju nowych technologii

Mierniki osiągnięć

OBSZAR – GOSPODARKA		
CEL STRATEGICZNY		
KONKURENCYJNA GOSPODARKA OPARTA NA KAPITALE INTELEKTUALNYM ORAZ AKTYWNOŚCI I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI MIESZKAŃCÓW		
Cel operacyjny	Mierniki	Źródło danych
1. Wzmacnianie i promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców	<ul style="list-style-type: none">• liczba podmiotów nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 1 tyś. mieszkańców• liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1 tyś. mieszkańców w wieku produkcyjnym	BDL GUS BDL GUS
2. Budowa infrastruktury gospodarczej	<ul style="list-style-type: none">• % powierzchni gminy objętej MPZP• Wysokość wpływów do budżetu gminy z podatku CIT	BDL GUS dane wewnętrzne gminy Kwidzyn

➤ **OBSZAR II-KAPITAŁ SPOŁECZNY**

AKTYWNI I WYKSZTAŁCENI, ZINTEGROWANI MIESZKAŃCY GMINY KWIDZYN

Dynamika rozwoju gospodarczego każdego obszaru uzależniona jest od aktywności zawodowej i stopnia integracji jego mieszkańców. W związku z powyższym aktywność ta powinna być stymulowana zintegrowanymi działaniami samorządu, Instytucji Otoczenia Biznesu, organizacjami pozarządowymi oraz przedsiębiorstw funkcjonujących na terenie gminy Kwidzyn.

Aktywność zawodowa społeczeństwa uzależniona jest przede wszystkim od wysokiej jakości oferty edukacyjnej, dostosowanej do lokalnego rynku pracy, oraz od intensywności wdrażania i jakości działań aktywizujących biernych zawodowo i bezrobotnych.

Integracja społeczna związana jest z koniecznością włączenia społecznego osób wykluczonych oraz próbą zacieśniania lokalnych więzów społecznych i

budową społeczeństwa obywatelskiego poprzez przygotowanie odpowiedniej infrastruktury społecznej obejmującej m.in. obiekty sportowe i rekreacyjne oraz wdrażanie różnorodnych tzw. „miękkich” projektów w w/w zakresie. Nowoczesna infrastruktura, a także wsparcie organizacji pozarządowych będzie stanowiła podstawę integracji mieszkańców gminy. Niezwykle ważnym aspektem w sferze społecznej jest wdrażanie na terenie gminy zasad ekonomii społecznej i tworzenie społecznych przedsiębiorstw, które działać będą w obszarach integracji społecznej i rynku pracy lub w obszarach dostarczania usług publicznych o różnym charakterze.

Aktywne społeczeństwo to również zdrowe społeczeństwo, dlatego też niezwykle ważnym dla gminy jest kwestia promocji zdrowego stylu życia, wprowadzanie akcji profilaktycznych w zakresie chorób cywilizacyjnych.

OBSZAR – KAPITAŁ SPOŁECZNY	
CEL STRATEGICZNY	
AKTYWNI I WYKSZTAŁCENI, ZINTEGROWANI MIESZKAŃCY GMINY KWIDZYN	
Cel operacyjny	Kierunki działań
1. Nowoczesny i spójny kapitał społeczny	1.1. aktywizacja osób starszych i wykluczonych społecznie poprzez m.in. organizację spotkań kulturalnych 1.2. działania mające na celu wyrównywanie szans 1.3. wzrost aktywności sportowej mieszkańców poprzez promocję zdrowego i aktywnego trybu życia 1.4. przygotowanie oferty aktywnego spędzania czasu 1.5. budowa całorocznego obiektu sportowego-hala Rakowiec 1.6. wdrożenie akcji prozdrowotnych i profilaktycznych w zakresie chorób cywilizacyjnych
2. Wysoki poziom wykształcenia i edukacji	2.1. inwestycje modernizacyjne w infrastrukturę edukacyjno – dydaktyczną 2.2. zwiększenie oferty edukacyjnej sportowej w szkołach 2.3. poprawa dostępu do edukacji dla dzieci w wieku przedszkolnym 2.4. dostosowanie oferty i ilości zajęć pozalekcyjnych do potrzeb zarówno uczniów szczególnie

<p>mieszkańców w gminy</p>	<p>uzdolnionych jak i uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych</p> <p>2.5. stworzenie oferty i infrastruktury edukacyjnej dla osób starszych</p> <p>2.6. organizacja zajęć edukacyjnych – warsztaty, grupy, koła tematyczne, kursy z uwzględnieniem osób starszych i niepełnosprawnych</p> <p>2.7. wspieranie warunków do powstania lokalnych inicjatyw edukacyjnych podnoszących kwalifikacje lokalnej społeczności</p> <p>2.8. promowanie kształcenia zawodowego</p> <p>2.9. aktywizacja zawodowa długotrwale bezrobotnych poprzez m.in. szkolenia, warsztaty, doradztwo dla bezrobotnych</p> <p>2.10. aktywizacja w zakresie samo zatrudnienia</p>
<p>3. Budowanie lokalnej więzi społecznej</p>	<p>3.1. wzrost poziomu tożsamości lokalnej</p> <p>3.2. upowszechnianie wolontariatu</p> <p>3.3. promowanie aktywności organizacji pozarządowych</p> <p>3.4. działania na rzecz integracji społecznej lokalnej społeczności</p> <p>3.5. organizacja imprez kulturalno-sportowych</p> <p>3.6. promowanie lokalnych inicjatyw i działań realizowanych w sołectwach</p> <p>3.7. zwiększenie jakości funkcjonowania obiektów kultury</p>

Mierniki osiągnięć

<p>OBSZAR – KAPITAŁ SPOŁECZNY</p>		
<p>CEL STRATEGICZNY</p>		
<p>AKTYWNI I WYKSZTAŁCENI, ZINTEGROWANI MIESZKAŃCY GMINY KWIDZYN</p>		
<p>Cel operacyjny</p>	<p>Mierniki</p>	<p>Źródło danych</p>
<p>1. Nowoczesny i spójny kapitał społeczny</p>	<ul style="list-style-type: none"> Procent spotkań dla osób wykluczonych i starszych w ilości całej oferty kulturalnej 	<p>Dane własne</p>
<p>2. Wysoki poziom wykształcenia i edukacji</p>	<ul style="list-style-type: none"> Przeciętne wyniki sprawdzianu po VI klasie 	<p>OKE</p> <p>OKE</p>

mieszkańców gminy	<ul style="list-style-type: none"> • Przeciętne wyniki sprawdzianu gimnazjalnego 	
3. Budowanie lokalnej więzi społecznej	<ul style="list-style-type: none"> • Ilość imprez kulturalno-sportowych zorganizowanych przez lokalną społeczność do ilości imprez w gminie ogółem 	Dane wewnętrzne

➤ **OBSZAR III -USŁUGI PUBLICZNE**

ROZWINIĘTA INFRASTRUKTURA TECHNICZNA GMINY ORAZ WYSOKA DOSTĘPNOŚĆ I JAKOŚĆ USŁUG PUBLICZNYCH

Sektor usług publicznych wpływa bezpośrednio na jakość życia mieszkańców danej gminy. Zaliczają się do niego przede wszystkim usługi społeczne – edukacja, kultura, sport i rekreacja, opieka społeczna i medyczna oraz techniczne – gospodarka komunalna.

Kultura stanowi jeden z podstawowych czynników rozwoju społeczno-gospodarczego – wzmacnia otwartość, chęć współpracy, gotowość do ponoszenia ryzyka, prowadzenia własnej działalności gospodarczej, inwestowania, hamuje też rozwój patologii społecznych, pozytywnie wpływa na poziom integracji społecznej, jest sposobem na pielęgnację i rozwój więzi lokalnych. Równie ważnym aspektem życia społecznego jest sport i rekreacja. Działania służące promocji zdrowia, zdrowego stylu życia oraz kreowaniu mody na sport, rekreację ruchową i aktywność fizyczną, to szansa m.in. na zmniejszenie problemów zdrowotnych mieszkańców. Dlatego też niezwykle istotnym zadaniem stojącym przed całą wspólnotą Gminy Kwidzyn jest rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej, skierowanej do różnych grup odbiorców.

Kolejnym wyzwaniem jest dbałość o wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców gminy w wymiarze zdrowotnym, publicznym i społecznym.

Realizacja polityki społecznej musi natomiast odzwierciedlać obecne problemy społeczne oraz wykorzystywać nowoczesne rozwiązania. W związku ze zjawiskiem starzenia się społeczeństwa, w naturalny sposób zwiększa się popyt na usługi z zakresu pomocy osobom starszym, niezdolnym do samodzielnego funkcjonowania. Działania instytucji pomocy społecznej winny uwzględniać zmiany demograficzne i związane z nimi zmiany zapotrzebowania na określone usługi. Potrzebne są również przedsięwzięcia, mające na celu zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa publicznego. Wysoka stopa bezrobocia czy rozwarstwienie społeczeństwa mogą bowiem powodować negatywne skutki społeczne w postaci wzrostu przestępczości czy wandalizmu, co znacząco zmniejsza atrakcyjność osadniczą gminy.

Dbłość o wysoki komfort życia mieszkańców gminy realizować się winna także poprzez rozwijanie systemów infrastruktury technicznej, w tym służącej

poprawie bezpieczeństwa ekologicznego. Dążenie do równowagi sfery społecznej, gospodarczej i środowiska naturalnego winno stanowić podstawowe założenie rozwojowe Gminy Kwidzyn.

Systematyczne podwyższanie jakości świadczonych usług publicznych, a także dążenie do osiągnięcia jak najlepszej dostępności do nich uznano za strategiczny cel Gminy w perspektywie 2020 roku. Pomoże to wzmocnić poziom zadowolenia społecznego oraz przyczyni się do budowania korzystnego wizerunku gminy jako miejsca do życia, pracy i wypoczynku.

OBSZAR USŁUGI PUBLICZNE	
CEL STRATEGICZNY-	
ROZWIĘTA INFRASTRUKTURA TECHNICZNA GMINY ORAZ WYSOKA DOSTĘPNOŚĆ I JAKOŚĆ USŁUG PUBLICZNYCH	
Cel operacyjny	Kierunki działań
1. Rozwijanie systemów infrastruktury technicznej	<ul style="list-style-type: none"> 1.1. remonty nawierzchni dróg gminnych 1.2. budowa nowych dróg gminnych 1.3. rozbudowa ciągów pieszo-rowerowych na terenie gminy 1.4. modernizacja i rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej; 1.5. prowadzenie, monitorowanie i systematyczne rozwijanie systemów selektywnej zbiórki różnego rodzaju odpadów; 1.6. prowadzenie systematycznej edukacji mieszkańców i instytucji oraz innych form promocji zachowań proekologicznych, obejmujących ograniczanie powstawania odpadów i właściwe postępowanie z odpadami. 1.7. rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjno-turystycznej
2. Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego oraz	<p>Zmniejszenie niskiej emisji</p> <ul style="list-style-type: none"> 2.1. termomodernizacja budynków użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych na terenie gminy

OBSZAR USŁUGI PUBLICZNE

CEL STRATEGICZNY-

ROZWINIĘTA INFRASTRUKTURA TECHNICZNA GMINY ORAZ WYSOKA DOSTĘPNOŚĆ I JAKOŚĆ USŁUG PUBLICZNYCH

Cel operacyjny	Kierunki działań
wykorzystanie OZE w rozwoju gminy	<p>2.2. budowa, modernizacja lub wymiana systemów oświetlenia zewnętrznego i innych systemów elektroenergetycznych</p> <p>2.3. optymalizacja kosztów energii poprzez organizowanie grupowych zakupów energii</p> <p>2.4. budowa nowych, niskoemisyjnych źródeł ciepła oraz wymiana i/lub modernizacja niskosprawnych źródeł ciepła</p> <p>2.5. promocja proekologicznych postaw w zakresie gospodarowania i wykorzystania energii cieplnej i elektrycznej.</p> <p>Wykorzystanie potencjału OZE poprzez:</p> <p>2.6. inwestycje dotyczące rozwoju przemysłu energetyki odnawialnej</p> <p>2.7. budowa ogniw fotowoltaicznych produkujących energię elektryczną wraz z systemem dystrybucji</p> <p>2.8. budowa zespołów kolektorów słonecznych pracujących głównie w układach ciepłej wody użytkowej</p> <p>2.9. wdrażanie innowacyjnych projektów dotyczących m.in. modernizacji systemu ogrzewania z zastosowaniem pompy ciepła wykorzystaniem ciepła odpadowego do ogrzewania budynków publicznych (oświatowych)</p> <p>2.10. zapobieganie i przeciwdziałanie skutkom klęsk żywiołowych (powódzie, susze) – właściwe zagospodarowanie przestrzeni, systemy monitoringu i wczesnego ostrzegania</p> <p>2.11. edukacja ekologiczna i promocja postaw ekologicznych</p>
3. Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców	3.1. Wspieranie OSP w zakresie modernizacji strażnic

OBSZAR USŁUGI PUBLICZNE

CEL STRATEGICZNY-

ROZWINIĘTA INFRASTRUKTURA TECHNICZNA GMINY ORAZ WYSOKA DOSTĘPNOŚĆ I JAKOŚĆ USŁUG PUBLICZNYCH

Cel operacyjny	Kierunki działań
<p>gminy w wymiarze publicznym, zdrowotnym i społecznym</p>	<p>3.2. Prewencja, edukacja i profilaktyka wśród dzieci i młodzieży – bezpieczeństwo na drodze, unikanie zagrożeń</p> <p>3.3. Kształtowanie i promocja postaw, aktywna edukacja na rzecz zdrowego i aktywnego stylu życia</p> <p>3.4. Organizowanie i wspieranie akcji oraz programów profilaktycznych dla mieszkańców gminy</p> <p>3.5. Organizowanie i wspieranie funkcjonowania świetlic socjoterapeutycznych</p> <p>3.6. Wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym wykorzystanie mechanizmu ekonomii społecznej</p> <p>3.7. Działania dostosowawcze w ramach polityki społecznej w kontekście starzenia się społeczeństwa (adaptacja działań do zmieniających się potrzeb społecznych, rozszerzenie oferty dla osób starszych)</p> <p>3.8. Prowadzenie działań z zakresu profilaktyki uzależnień, w tym wśród dzieci i młodzieży</p> <p>3.9. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie</p> <p>3.10. Przeciwdziałanie i zwalczanie dysfunkcji w rodzinie</p>
<p>4. Rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjno sportowej skierowanej do różnych grup odbiorców</p>	<p>4.1. Zrównoważony rozwój infrastruktury kulturalnej i rekreacyjno-sportowej – modernizacja i budowa boisk, place zabaw, ścieżki rowerowe, siedziba GOK, świetlice</p> <p>4.2. stworzenie bazy turystyczno-wypoczynkowej – plaża, sporty zimowe, lodowisko, korty do tenisa, basen i inne</p> <p>4.3. wykorzystanie potencjału turystycznego rzeki Wisły oraz rzeki Liwy– spływy kajakowe, budowa Portu w Korzeniewie</p> <p>4.4. zwiększenie udziału mieszkańców w kulturze - zwiększenie poziomu społecznego</p>

OBSZAR USŁUGI PUBLICZNE

CEL STRATEGICZNY-

ROZWINIĘTA INFRASTRUKTURA TECHNICZNA GMINY ORAZ WYSOKA DOSTĘPNOŚĆ I JAKOŚĆ USŁUG PUBLICZNYCH

Cel operacyjny	Kierunki działań
	<p>uczestnictwa w kulturze oraz aktywnych formach spędzania wolnego czasu w tym zachęcanie do korzystania z dostępnej infrastruktury kulturalnej i rekreacyjno-sportowej</p> <p>4.5. informowanie o ofercie turystycznej, kulturalnej i rekreacyjno-sportowej oraz zapewnienie jej dostępności i różnorodności wsparcie dla organizacji zajęć pozalekcyjnych</p>
5. Rozwój turystyki i skuteczny system promocji turystycznej	<p>5.1. Wsparcie dla rozwoju i modernizacji infrastruktury turystycznej i około turystycznej na terenie gminy</p> <p>5.2. Rozwój szlaków turystycznych m.in. pieszych (nordic walking), rowerowych, konnych czy ścieżek edukacyjnych, kulturowych</p> <p>5.3. Rozwój, promocja oraz tworzenie produktów i kulturowych w oparciu o tradycje gminy – stworzenie wirtualnego muzeum</p> <p>5.4. Rozwój informacji turystycznej w szczególności stworzenie punktu informacji turystycznej</p> <p>5.5. Rozwój dużych cyklicznych imprez</p> <p>5.6. Współpraca z mediami lokalnymi i regionalnymi w zakresie promocji gminy i poszczególnych sołectw</p>

Mierniki osiągnąć

OBSZAR USŁUGI PUBLICZNE		
CEL STRATEGICZNY		
ROZWINIĘTA INFRASTRUKTURA TECHNICZNA GMINY ORAZ WYSOKA DOSTĘPNOŚĆ I JAKOŚĆ USŁUG PUBLICZNYCH		
Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań
1. Rozwijanie systemów infrastruktury technicznej	<ul style="list-style-type: none">• odsetek mieszkańców korzystających z instalacji kanalizacyjnej w ludności ogółem	BDL GUS
	<ul style="list-style-type: none">• odsetek mieszkańców korzystających z instalacji wodociągowej w ludności ogółem	BDL GUS
2. Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego oraz wykorzystanie OZE w rozwoju gminy	<ul style="list-style-type: none">• odsetek oświetlenia drogowego z zastosowaniem energooszczędnych technologii	BDL GUS Dane wewnętrzne gminy
3. Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców gminy w wymiarze publicznym, zdrowotnym i społecznym	<ul style="list-style-type: none">• udział osób korzystających z pomocy GOPS w ludności ogółem	BDL GUS
4. Rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjno	<ul style="list-style-type: none">• Liczba imprez kulturalnych w organizowanych	BDL GUS

<p>sportowej skierowanej do różnych grup odbiorców</p>	<p>przez instytucje kultury na 10 tys. mieszkańców</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba uczestników wydarzeń kulturalnych i sportowych w skali roku 	<p>Dane wewnętrzne</p>
<p>5. Rozwój turystyki i skuteczny system promocji turystycznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ilość km szlaków powstałych w ciągu roku 	<p>Dane wewnętrzne</p>

➤ **OBSZAR IV - ZARZĄDZANIE ROZWOJEM GMINY**

EFEKTYWNY, PARTNERSKI I SPRAWNY SYSTEM ZARZĄDZANIA SEKTOREM USŁUG PUBLICZNYCH

Sprawny system zarządzania publicznego determinuje całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów urzędu gminy (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów, itp.). To właśnie od jakości pracy administracji (profesjonalnego zarządzania) w dużej mierze zależy tempo rozwoju wspólnoty lokalnej – od stosowanych rozwiązań zarządczych, w tym nowoczesnych, związanych z elektroniczną administracją, kompetencjami pracowników, przejrzystymi kryteriami dystrybucji środków finansowych, budowanym klimatem dla rozwoju społeczno-gospodarczego, od prowadzenia mądrej polityki rozwoju na poziomie strategicznym, od otwartości i umiejętności współpracy, a także wykorzystywania szans, pojawiających się w otoczeniu jednostki, w tym związanych z możliwościami zewnętrznego finansowania działań rozwojowych. Na skuteczność administracji samorządowej szczególną uwagę zwrócono w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego. Swój wyraz znalazło to w wydzieleniu osobnego celu głównego KSRR pod nazwą „sprawność”, który jest równoważny do takich działań, jak rozwój infrastruktury, przedsiębiorczości czy rozwój społeczny. Jako działania szczególnie rekomendowane przez KSRR w odniesieniu do funkcjonowania administracji samorządowej zaliczyć należy: tworzenie narzędzi i praktyk do okresowej oceny sprawności struktury organizacyjnej pod kątem realizacji strategicznych celów jednostki, orientacja działań na osiąganie rezultatów pod kątem racjonalizacji kosztów funkcjonowania administracji publicznej, usprawnienie procesu podejmowania decyzji publicznych na podstawie analiz i zintegrowanych wskaźników, tworzenie płaszczyzn współpracy na rzecz pokonywania barier rozwojowych oraz szerokie podejście do rozwoju jednostki. Skala i charakter problemów (wyzwań rozwojowych) przed jakimi stoja samorządy, wymagają bowiem kompleksowego ich rozwiązywania oraz działania z wykorzystaniem efektu synergii. Potrzebny jest rozwój współpracy terytorialnej, międzysektorowej i międzyorganizacyjnej, która powinna być ukierunkowana na osiąganie określonych rezultatów w różnych dziedzinach funkcjonowania samorządu (współpraca z partnerami prywatnymi, pozarządowymi i innymi

jednostkami samorządu terytorialnego). Wszystkie te zagadnienia znalazły wyraz w ramach niniejszego obszaru strategicznego, którego celem priorytetowym jest wdrożenie sprawnego, efektywnego i partnerskiego systemu zarządzania rozwojem gminy.

OBSZAR ZARZĄDZANIE ROZWOJEM GMINY	
CEL STRATEGICZNY	
EFEKTYWNY, PARTNERSKI I SPRAWNY SYSTEM ZARZĄDZANIA SEKTOREM USŁUG PUBLICZNYCH	
Cel operacyjny	Kierunki działań
1. Sprawny system zarządzania i administracji oraz skuteczna promocja	<ul style="list-style-type: none"> 1.1. Wdrażanie nowoczesnych instrumentów zarządzania publicznego 1.2. Opracowanie systemu doskonalenia kadr samorządowych (wzmocnienie potencjału administracji) 1.3. Oparcie rozwoju gminy o zasady planowania i zarządzania strategicznego 1.4. Promowanie systemu wartości etycznych wśród pracowników samorządowych, przejrzystość pracy urzędu, (w załatwianiu spraw i w dostępie do informacji publicznej) 1.5. Rozwój usług elektronicznych e-administracja 1.6. Budowa i promocja marki gminy 1.7. Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej
2. Kształtowanie i rozwój aktywności obywatelskiej	<ul style="list-style-type: none"> 2.1. Promocja i wspomaganie aktywności obywatelskiej oraz partycypacji społecznej mieszkańców gminy 2.2. Edukacja obywatelska mieszkańców gminy, w szczególności dzieci i młodzieży 2.3. Doskonalenie procedur konsultacji społecznych 2.4. Promocja i wspieranie wolontariatu 2.5. Promocja i wykorzystanie partnerstwa publiczno-prywatnego 2.6. Udział młodych mieszkańców gminy w życiu gminy poprzez powołanie Młodzieżowej Rady

➤ **SYSTEM MONITORINGU I EWALUACJI STRATEGII**

Procedury wdrażania, monitorowania i aktualizacji zawierają listę działań, których podjęcie ma na celu ułatwienie realizacji Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Kwidzyn na lata 2015-2020 oraz umożliwienie stałego monitorowania i dostosowywania jej zapisów do zmieniających się warunków otoczenia społeczno-gospodarczego. Proces wdrażania Strategii jest rozpatrywany na trzech głównych poziomach:

- organizacyjnym,
- merytorycznym,
- społecznym.

Monitoring Strategii będzie polegał na stałym selekcjonowaniu i gromadzeniu informacji niezbędnych do oceny postępów w realizacji Strategii.

Monitoring obejmował będzie cele w określonych obszarach priorytetowych Strategii. Równocześnie będą trwały prace nad rozwojem instytucjonalnym systemu monitoringu, np. w zakresie źródeł informacji i danych.

Za działania monitoringowe odpowiedzialny będzie Zespół, który raz w roku będzie opracowywał raport, będący podstawowym elementem monitoringu realizacji celów strategicznych i operacyjnych. W raporcie analizowane będą wskaźniki dla poszczególnych celów operacyjnych. W celu doskonalenia systemu monitoringu zespół będzie prowadził prace w zakresie głównych obszarów tematycznych:

- podjęcie decyzji odnośnie kontynuacji lub zaprzestania realizacji działań,
- zaplanowanie ewentualnych działań zapobiegawczych, które mogą prowadzić do aktualizacji Strategii w okresie jej obowiązywania,
- zweryfikowanie wpływu realizowanych projektów na otoczenie społeczno-gospodarcze.

Wskaźniki, które będą monitorowane zdefiniowane zostały dla każdego z celów operacyjnych i będą podstawą mierzenia postępu w osiągnięciu celów.

Etapy monitoringu:

- zbieranie danych,
- analiza danych wraz z identyfikacją odchyłeń od planu,
- przygotowanie raportu,
- propozycje zmian i działań korygujących (aktualizacja Strategii).

Ewaluacja

Ewaluacja dotyczy efektów wdrażania Strategii oraz jej wpływu na rzeczywisty rozwój społeczno-gospodarczy Gminy Kwidzyn. Ewaluacja musi odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu Strategia rozwiązała zdiagnozowane problemy i jakie powinny zostać wdrożone usprawnienia i działania korygujące w przyszłych latach.

Ewaluacja działań wynikających ze Strategii będzie trzypoziomowa

- analiza i ocena ex ante - na etapie rozpoczęcia realizacji wyznaczonych działań (na ile działania mają poprawić stan społeczno – gospodarczy);
- analiza i ocena bieżąca (mid-term) - określenie zgodności realizacji działań z wyznaczonymi celami;
- analiza i ocena es post - ocena długoterminowego wpływu efektów wdrażania Strategii na wybrane grupy docelowe oraz na ogólną sytuację społeczno – gospodarczą Gminy.

Opracowane w trakcie zadań monitoringowych raporty będą stanowiły podstawę przygotowania ewaluacji Strategii na koniec okresu jej obowiązywania. Raport ewaluacyjny będzie obejmował ocenę efektów wdrażania Strategii na tle zdefiniowanych w niej wizji i celów, a w efekcie określi zakres ewentualnych działań korygujących.

Działania korygujące będą punktem wyjścia do opracowania Strategii na kolejne lata, która w dużej mierze będzie prowadziła do realizacji celów, które nie zostały osiągnięte do końca 2020 roku.

POZIOM ORGANIZACYJNY

Strategia proponuje przede wszystkim zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji działających na polu aktywizacji mieszkańców gminy, które mogą być partnerami administracji samorządowej w procesie wdrażania. Tak realizowana zasada partnerstwa jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Wdrażanie Strategii, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu podmiotów, wymaga ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Stąd też efektywność realizacji celów wyodrębnionych w Strategii, w dużej mierze będzie zależała od podmiotu zarządzającego jej wdrażaniem tzw.–

Zespołu Koordynacyjnego – który winien być powołany Zarządzeniem Wójta Gminy Kwidzyn.

Podstawowymi zadaniami Zespołu w zakresie wdrażania Strategii i rozwoju lokalnego jest nadzór nad procesem wdrażania strategii oraz czuwanie nad realizacją jej celów na płaszczyźnie organizacyjnej.

Podstawą skutecznego wdrażania działań służących osiągnięciu celów Strategii Rozwoju jest dysponowanie wiedzą na temat postępów osiągniętych w zakresie wdrażanych kierunków oraz zdolność do reagowania na pojawiające się różnice pomiędzy przyjętymi założeniami a uzyskiwanymi efektami realizacji kluczowych zadań. Wszyscy partnerzy realizujący zadania w Strategii Rozwoju będą poproszeni o aktywną współpracę z Gminą. W tym celu u każdej jednostki koordynującej zadania w Strategii powinna zostać wyznaczona osoba do kontaktu, szczególnie w kontekście aktualizacji i monitorowania dokumentu. Utworzenie takiej struktury poziomej na terenie gminy z pewnością przyczyni się do koordynacji zadań w zakresie wspierania rozwoju lokalnego, efektywniejszego generowania pomysłów na wspólne projekty oraz realnego zarządzania Strategią Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Kwidzyn na lata 2015-2020.

Sprawozdawczość z monitoringu oraz aktualizacja Strategii Gminy Kwidzyn na lata 2015-2020 dokonywana będzie raz w roku. Powołany Zespół Koordynacyjny dokonuje okresowej oceny stopnia realizacji Strategii w oparciu o dwa elementy podsystemu monitorowania i ewaluacji:

- analizę wskaźnikową, opracowywaną przez Zespół na podstawie informacji otrzymanych od pracowników i kierowników referatów Urzędu Gminy Kwidzyn oraz jednostek gminy, bazującą na miernikach wyznaczonych dla każdego celu operacyjnego;
- raport z realizacji kierunków działań Strategii Rozwoju, przygotowywany przez Zespół na podstawie informacji otrzymanych od pracowników i kierowników referatów Urzędu Gminy Kwidzyn oraz jednostek gminy.

Analiza wskaźnikowa, bazująca na miernikach wyznaczonych dla każdego celu operacyjnego Strategii Rozwoju, będzie przygotowywana przez Zespół w oparciu o pozyskane dane statystyczne i informacje, w skład których wchodzi następujące źródła informacji:

- statystyka publiczna – generowana przez Główny Urząd Statystyczny w ramach Banku Danych Lokalnych, dostępna pod adresem www.stat.gov.pl – z uwzględnieniem opóźnienia w zamieszczaniu aktualnych danych statystycznych w Banku Danych Lokalnych;
- statystyka prowadzona przez samorząd gminny – generowana i gromadzona przez poszczególne osoby i referaty Urzędu Gminy Kwidzyn oraz jednostki gminne, zobowiązane do terminowego przekazywania danych i informacji do Zespołu;
- statystyka prowadzona przez podmioty prywatne, pozarządowe, samorząd powiatowy, samorząd regionalny i administrację rządową dot. działań zbieżnych merytorycznie z badanym celem operacyjnym – przekazywanie informacji i danych przez te podmioty i jednostki zewnętrzne do Zespołu powinno odbywać się na mocy porozumień pomiędzy samorządem gminy oraz wskazanymi podmiotami i jednostkami. Porozumienia te dotyczą takich podmiotów i jednostek zewnętrznych, jak np.: izby i stowarzyszenia gospodarcze, Wojewódzki Konserwator Zabytków, zarządcy dróg, Starostwo Powiatowe w Kwidzynie, Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego czy Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku.

W wyborze mierników określających postęp realizacji celów Strategii Rozwoju, przyjęto zasadę ograniczonej liczby mierników monitorowania dla każdego z celów – zgodnie z rekomendacjami zawartymi w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego. Przy doborze mierników kierowano się adekwatnością, jednak głównym ograniczeniem była dostępność danych. Podstawowym źródłem danych do monitorowania poziomu realizowania Strategii Rozwoju Gminy Kwidzyn stała się statystyka publiczna.

W ramach analizy wskaźnikowej realizowanej przez Zespół, mierniki pochodzące ze statystyki publicznej (BDL GUS) mogą zostać przedstawione w układach porównawczych, tj. np. w porównaniach względnych do innych gmin oraz średniej dla powiatu kwidzyńskiego, województwa pomorskiego czy kraju. Zakres czasowy analizy powinien obejmować zmiany w stosunku do roku bazowego (2013 r.) i roku ostatniego badania (dynamika).

Pomocnicza tabela do przekazywania danych statystycznych do Zespołu przez pracowników i Kierowników referatów Urzędu Gminy Kwidzyn oraz jednostki

gminy (jako dane własne oraz pozyskane od instytucji zewnętrznych) wygląda następująco:

CEL OPERACYJNY NR			
Nazwa miernika	Źródło danych i jednostka miary	Wartość dla roku bazowego (2012/13)	Wartość dla roku badanego (.....r.)
1.....			
2.....			
3.....			

Raport z realizacji kierunków działań, przygotowywany przez Zespół, opiera się na informacjach dotyczących stanu realizacji danego kierunku, przekazywanych przez poszczególnych pracowników i kierowników referatów Urzędu Gminy Kwidzyn oraz jednostki gminy, zbieżne merytorycznie z badanym celem operacyjnym. Konkretny pracownik, referat lub jednostka gminy składa raz w roku sprawozdanie do Zespołu (na określonym formularzu sprawozdawczym), które jest podstawą zbiorczego raportu z realizacji kierunków działań całej Strategii.

Jeżeli dany kierunek działań mieści się w kompetencjach podmiotu zewnętrznego (podmioty prywatne, pozarządowe, samorząd powiatowy, samorząd regionalny i administracja rządowa), to jednostką monitorującą ze strony Gminy Kwidzyn jest konkretny pracownik, referat Urzędu Gminy Kwidzyn lub jednostka gminna, która merytorycznie jest zbieżna z przedmiotem danego kierunku działań. W przypadku takich kierunków, jednostka monitorująca ze strony Gminy Kwidzyn pozyskuje informacje od podmiotu zewnętrznego, dotyczące stanu wdrożenia danego kierunku i składa raz w roku do Zespołu (na określonym formularzu sprawozdawczym), które jest podstawą zbiorczego raportu z realizacji kierunków działań. Okresowe sprawozdania z realizacji poszczególnych kierunków działań są składane przez pracowników i referaty Urzędu Gminy Kwidzyn oraz jednostki gminne do Zespołu Koordynacyjnego. Na podstawie złożonych sprawozdań z danego okresu sprawozdawczego, Zespół opracowuje raport z realizacji kierunków działań, który wraz z analizą wskaźnikową jest podstawą dla Rady Gminy do podejmowania oceny realizacji Strategii Rozwoju,

wprowadzania uzupełnień oraz dokonywania niezbędnych i uzasadnionych zmian (reagowanie na zmieniające się uwarunkowania społeczno-gospodarcze w otoczeniu). Dla zwiększenia efektywności procesu sprawozdawczego z realizacji kierunków Strategii Rozwoju, pracownicy i referaty Urzędu Gminy w Kwidzynie oraz jednostki gminne składają sprawozdania na ujednoliconym druku sprawozdawczym, wg następującego wzoru:

CEL STRATEGICZNY	CEL OPERACYJNY	JEDOSTKA MONITORUJĄCA ZE STRONY GMINY:	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA (JEŚLI DOTYCZY)
OPIS STANU REALIZACJI KIERUNKU (m.in.: zrealizowane przedsięwzięcia w danym okresie, stopień realizacji kierunku, skuteczność zastosowanych instrumentów realizacyjnych, ocena partnerów realizacyjnych, sukcesy realizacyjne, uzyskane efekty)			
OPIS POWSTAŁYCH TRUDNOŚCI REALIZACYJNYCH (m.in.: problemy powstałe na etapie realizacji, opóźnienia i ich przyczyny, środki podjęte w celu przezwyciężenia trudności, rekomendacje dotyczące zmian w realizacji kierunku , możliwe usprawnienia)			
OPIS ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (wielkość środków finansowych wydatkowanych na realizację kierunku w danym okresie (lata realizacji), w podziale na źródła finansowania)			
Budżet gminy		(kwota w zł)	(% kwoty ogółem)
Budżet jednostki realizującej		(kwota w zł)	(% kwoty ogółem)
Środki zewnętrzne		(kwota w zł)	(% kwoty ogółem)
Ogółem		(kwota w zł)	(% kwoty ogółem)

POZIOM MERYTORYCZNY

Poziom merytoryczny obejmuje wdrażanie i monitorowanie realizacji celów zapisanych w Strategii Rozwoju oraz przegląd jej zapisów i ich aktualizację. W konsekwencji systematycznych działań wdrożeniowych i monitorujących, osiągnięte zostaną cele operacyjne (średniookresowe) i strategiczne (długookresowe).

Strategia Rozwoju Gminy Kwidzyn określona została na lata 2015-2020. Okres ten odzwierciedla kolejny okres budżetowy Unii Europejskiej oraz działania aktualizacyjne dokumentów regionalnych i krajowych.

Strategia jest nadrzędnym dokumentem prowadzącym do osiągnięcia celów średniookresowych i długookresowych w rozwoju społeczno-gospodarczym gminy.

Na poziomie merytorycznym ważną rolę przypisuje się Radzie Gminy, reprezentującej różnorodne środowiska lokalne. Tym samym Rada będzie wsparciem merytorycznym dla Zespołu Koordynacji. Monitoring i aktualizacja będzie dokonywana w przedstawiony poniżej sposób:

1. Zadania związane z monitoringiem i aktualizacją Strategii powierza się Wójtowi Gminy Kwidzyn.
2. Odpowiedzialność za zwoływanie posiedzeń Rady Gminy w zakresie ewaluacji i aktualizacji Strategii powierza się Przewodniczącemu Rady, na wniosek Wójta Gminy Kwidzyn.
3. Odpowiedzialność za obsługę techniczną i organizacyjną prac aktualizacyjnych i monitorujących Rady Gminy powierza się Zespołowi Koordynacji.
4. Raz na rok wyznaczony „kierownik” Zespołu Koordynacji będzie składał Wójtowi Gminy Kwidzyn raport z realizacji działań oraz analizę wskaźnikową realizacji celów Strategii za dany okres sprawozdawczy.
5. Zakres raportu z realizacji kierunków działań obejmuje:
 - skrótowe przedstawienie aktualnego stanu realizacji poszczególnych kierunków,
 - skrótowe przedstawienie ewentualnych trudności realizacyjnych dla poszczególnych kierunków, z uwzględnieniem proponowanych działań naprawczych,
 - wielkość środków finansowych wydatkowanych na realizację kierunków w badanym okresie, w podziale na źródła finansowania.

6. Zakres analizy wskaźnikowej realizacji celów strategii obejmuje:
- porównanie wskaźników bazowych (dla roku 2013) ze wskaźnikami dla badanego okresu realizacji Strategii,
 - wskazanie tendencji wzrostowych i malejących w poszczególnych celach operacyjnych Strategii.
7. Raport z realizacji kierunków oraz analiza wskaźnikowa są przygotowywane przez Zespół Koordynacji w oparciu o informacje i dane statystyczne przesłane przez jednostki realizujące lub jednostki monitorujące ze strony Gminy Kwidzyn.
8. Zespół Koordynacji, na początku stycznia odpowiedniego roku, przesyła powiadomienie o rozpoczęciu procesu sprawozdawczego za dany okres do wszystkich jednostek realizujących lub do jednostek monitorujących ze strony Gminy Kwidzyn, jeżeli w przypadku danego kierunku jednostką realizującą jest podmiot zewnętrzny. Wraz z powiadomieniem Zespół Koordynacji przesyła formularze sprawozdawcze zawarte w Strategii oraz wykaz kierunków realizowanych lub monitorowanych przez danych pracowników, referat Urzędu Gminy w Kwidzynie lub jednostkę gminy.
9. Informacje o stopniu realizacji poszczególnych kierunków oraz osiąganych wskaźnikach za dany okres, jednostki przygotowują na formularzach sprawozdawczych przesłanych przez Zespół - do końca stycznia odpowiedniego roku.
10. Raporty z realizacji kierunków oraz analizy wskaźnikowe realizacji celów Strategii w badanym okresie, będą przedstawiane Radzie Gminy oraz podawane do publicznej wiadomości w Biuletynie Informacji Publicznej.
11. Przewodniczący Rady, na wniosek Wójta Gminy Kwidzyn, może zaprosić do prac Rady w zakresie monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii przedstawicieli innych instytucji.
12. Na specjalnym posiedzeniu Rada Gminy dokonuje ewaluacji i aktualizacji Strategii.
13. Przewodniczący Rady, na wniosek Wójta Gminy Kwidzyn, zwołuje posiedzenie ewaluacyjne i aktualizujące dotyczące realizacji Strategii.
14. Przewodniczący Rady, na wniosek Wójta Gminy Kwidzyn, może zwołać dodatkowe posiedzenia ewaluacyjne i aktualizujące.
15. Rada Gminy na posiedzeniu ewaluacyjnym i aktualizującym dokonuje:

- oceny realizacji celów Strategii na podstawie materiałów przygotowanych przez Zespół Koordynacji (stan osiągnięcia wskaźników przyjętych dla poszczególnych celów operacyjnych Strategii),
- identyfikacji problemów, które ograniczyły bądź uniemożliwiły realizację wyznaczonych celów,
- opracowania propozycji niezbędnych zmian w zakresie realizowanych celów.

16. Propozycje niezbędnych zmian w zakresie realizowanych celów Rada Gminy przedstawia Wójtowi Gminy Kwidzyn, który podejmuje decyzję o ich ewentualnym uwzględnieniu w Strategii.

17. Prace Rady Gminy na specjalnym posiedzeniu ewaluacyjnym i aktualizującym są protokołowane. Efektem posiedzeń jest sprawozdanie z posiedzeń Rady przygotowywane przez Biuro Rady.

POZIOM SPOŁECZNY

Poziom społeczny dotyczy upowszechniania zapisów Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Kwidzyn na lata 2015-2020 wśród społeczności lokalnej oraz pozyskiwania partnerów (lokalnych i zewnętrznych) dla realizacji zadań Strategii. Głównym adresatem zapisów dokumentu są mieszkańcy gminy, a w szczególności:

1. Radni, pracownicy Urzędu i gminnych jednostek organizacyjnych;
2. Posłowie i senatorowie reprezentujący w Parlamencie region oraz radni Sejmiku Wojewódzkiego, związani z regionem;
3. Przedsiębiorcy, przedstawiciele sektora gospodarczego, instytucje otoczenia biznesu, instytucje szkoleniowe z regionu;
4. Sektor finansowy – banki, instytucje pożyczkowe i kredytowe;
5. Wyższe uczelnie z terenu regionu;
6. Organizacje pozarządowe z terenu gminy, Powiatowy Urząd Pracy, placówki edukacyjne.

Upowszechnianie zapisów Strategii wśród społeczności lokalnej ma na celu:

1. Poinformowanie o zakończeniu prac nad opracowaniem Strategii Rozwoju;

2. Objaśnienie dalszych etapów procesu planowania rozwoju społeczno-gospodarczego w gminie – realizacja zapisów Strategii, zaproszenie partnerów do współpracy;
3. Prezentację lokalnego potencjału społeczno-gospodarczego Gminy Kwidzyn, priorytetów i kierunków jego rozwoju w najbliższych latach (obszary priorytetowe i cele strategiczne, cele operacyjne, kierunki);
4. Objaśnienie roli funduszy strukturalnych Unii Europejskiej w finansowaniu rozwoju lokalnego i sposobu ich pozyskiwania poprzez przygotowanie projektów wynikających ze Strategii Rozwoju – z kierunków;
5. Zachęcenie do wzięcia udziału w realizacji zapisów Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Kwidzyn na lata 2015-2020.

W celu upowszechnienia treści Strategii należy przeprowadzić proponowane działania:

1. Opracowanie krótkiego materiału przybliżającego mieszkańcom treść Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Kwidzyn na lata 2015-2020.
2. Umieszczenie do pobrania w wersji elektronicznej na stronie internetowej gminy i w Biuletynie Informacji Publicznej (BIP) materiału przybliżającego zainteresowanym Strategię.
3. Udzielanie przez władze samorządowe gminy wywiadów dla prasy lokalnej i regionalnej oraz lokalnych rozgłośni radiowych na temat zakończenia prac nad Strategią Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Kwidzyn na lata 2015-2020 oraz sposobów realizacji jej zapisów.
4. Przekazanie bibliotekom publicznym oraz szkołom z terenu gminy wydrukowanego egzemplarza tekstu Strategii wraz z nagraniem na płycie CD, zawierającym materiał informacyjny.

Ważnym adresatem Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Kwidzyn na lata 2015-2020 jest również otoczenie jednostki, szczególnie:

- Sąsiednie gminy,
- Powiat kwidzyński,
- Zarząd Województwa Pomorskiego,

- Wojewoda Pomorski,
- Organizacje rządowe, samorządowe i pozarządowe o ponadlokalnym zasięgu (regionalnym i krajowym);
- Potencjalni inwestorzy zainteresowani inwestycjami w gminie.

➤ **Zgodność Strategii z obowiązującymi dokumentami strategicznymi w kraju i regionie**

Tabela 5. Komplementarność celów strategicznych i operacyjnych z celami Strategii Rozwoju Kraju 2020 oraz Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020

Strategia Rozwoju Gminy Kwidzyn na lata 2014-2010	Strategia Rozwoju Kraju 2020	Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020
KONKURENCYJNA GOSPODARKA OPARTA NA KAPITALE INTELEKTUALNYM ORAZ AKTYWNOŚCI I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI MIESZKAŃCÓW		
Wzmacnianie i promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców	II.2.1. Zwiększenie produktywności gospodarki II.2.4. Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej II.3.4. Zwiększenie wykorzystania rozwiązań innowacyjnych	1.1. Wysoka efektywność przedsiębiorstw
Budowa infrastruktury gospodarczej	II.2.2. Wzrost udziału przemysłów i usług średnio i wysoko zaawansowanych technologicznie II.3.4. Zwiększenie wykorzystania rozwiązań innowacyjnych	1.1. Wysoka efektywność przedsiębiorstw
AKTYWNI I WYKSZTAŁCENI, ZINTEGROWANI MIESZKAŃCY GMINY KWIDZYN		
Nowoczesny i spójny kapitał społeczny	III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym	2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego
Wysoki poziom wykształcenia i edukacji mieszkańców gminy	III.2.1. Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych III.2.2. Zwiększenie efektywności systemu	1.2. Konkurencyjne szkolnictwo wyższe 2.1. Wysoki poziom zatrudnienia

	<p>świadczenia usług publicznych</p> <p>III.3.3. Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmocnienia potencjału obszarów wiejskich</p>	2.3. Efektywny system edukacji
Budowanie lokalnej więzi społecznej	II.4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego	2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego
<p>ROZWIĘTA INFRASTRUKTURA TECHNICZNA GMINY ORAZ WYSOKA DOSTĘPNOŚĆ I JAKOŚĆ USŁUG PUBLICZNYCH</p>		
Rozwijanie systemów infrastruktury technicznej	<p>I.3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa obywatela</p> <p>III.2.1. Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych</p> <p>III.2.2. Zwiększenie efektywności systemu świadczenia usług publicznych</p>	2.4. Lepszy dostęp do usług zdrowotnych
Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego oraz wykorzystanie OZE w rozwoju gminy	<p>II.6.2. Poprawa efektywności energetycznej</p> <p>II.6.3. Zwiększenie dywersyfikacji dostaw paliw i energii</p>	<p>3.2. Bezpieczeństwo i efektywność energetyczna</p> <p>3.3. Dobry stan środowiska</p>
Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców gminy w wymiarze publicznym, zdrowotnym i społecznym	<p>I.3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa obywatela</p> <p>III.2.1. Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych</p> <p>III.2.2. Zwiększenie efektywności systemu świadczenia usług publicznych</p>	2.4. Lepszy dostęp do usług zdrowotnych
Rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjno sportowej skierowanej	II.2.4. Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej	1.3. Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna

do różnych grup odbiorców		
Rozwój turystyki i skuteczny system promocji turystycznej	II.2.4. Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej III.3.3. Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmacniania potencjału obszarów wiejskich	1.3. Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna
EFEKTYWNY, PARTNERSKI I SPRAWNY SYSTEM ZARZĄDZANIA SEKTOREM USŁUG PUBLICZNYCH		
Sprawny system zarządzania i administracji oraz skuteczna promocja	II.4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego II.5.2. Upowszechnienie wykorzystania technologii cyfrowych	2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego
Kształtowanie i rozwój aktywności obywatelskiej	II.4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego	2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego